

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
РІШЕННЯ

іменем України

24 квітня 2025 року

м. Ужгород

№ 826/11579/16

Закарпатський окружний адміністративний суд у складі головуючої судді Калинич Я.М., розглянувши в порядку письмового провадження за правилами спрощеного позовного провадження адміністративну справу за позовом публічного акціонерного товариства «Аерофлот-російські авіалінії» (119002, російська федерація, м. Москва, вул. Арбат, буд. 10) до Державної авіаційної служби України (01135, м. Київ, пр. Перемоги, буд. 14, код ЄДРПОУ 37536026) про визнання нечинною та скасування постанови про накладення штрафу за правопорушення у галузі цивільної авіації №6717 від 29.06.2016, -

ВСТАНОВИВ:

Публічне акціонерне товариство «Аерофлот-російські авіалінії» звернулося до Окружного адміністративного суду м. Києва із позовною заявою до Державної авіаційної служби України, в якій просить суд визнати нечинною та скасувати постанову №6717 про накладення штрафу за порушення у галузі цивільної авіації від 29 червня 2016 року.

В обґрунтування позовних вимог зазначає, що під час складення протоколів про порушення не перевірявся факт виконання рейсів, відтак при винесенні постанов не були встановлені та перевірені всі елементи правопорушення, а саме вина та наявність причинного зв'язку між самим порушенням та його наслідками.

Ухвалою Окружного адміністративного суду м. Києва від 02 серпня 2016 року відкрито провадження у справі та призначено до судового розгляду.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 20.10.2016 зупинено провадження у справі №826/11579/16 до набрання законної сили рішенням суду в адміністративній справі №826/10462/14.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 15.11.2022 року поновлено провадження у справі №826/11579/16.

Законом України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» від 13.12.2022 №2825-IX (далі - Закон №2825-IX) Окружний адміністративний суд міста Києва ліквідовано, утворено Київський міський окружний адміністративний суд із місцезнаходженням у місті Києві.

Відповідно до ч.3 ст.29 Кодексу адміністративного судочинства України (далі - КАС України) у разі ліквідації або припинення роботи адміністративного суду справи, що перебували у його провадженні, невідкладно передаються до суду, визначеного відповідним законом або рішенням про припинення роботи адміністративного суду, а якщо такий суд не визначено - до суду, що найбільш територіально наближений до суду, який ліквідовано або роботу якого припинено.

Відповідно до пункту 2 Прикінцевих та перехідних Закону №2825-IX з дня набрання чинності цим Законом Окружний адміністративний суд міста Києва припиняє здійснення правосуддя; до початку роботи Київського міського окружного адміністративного суду справи, підсудні окружному адміністративному суду, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ, розглядаються та вирішуються Київським окружним адміністративним судом.

Інші адміністративні справи, які не розглянуті Окружним адміністративним судом

міста Києва, у тому числі ті, що передані до Київського окружного адміністративного суду до набрання чинності Законом України «Про внесення зміни до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» щодо забезпечення розгляду адміністративних справ», але не розподілені між суддями (крім справ, підсудність яких визначена частиною першою статті 27, частиною третьою статті 276, статтями 289-1, 289-4 Кодексу адміністративного судочинства України), передаються на розгляд та вирішення іншим окружним адміністративним судам України шляхом їх автоматизованого розподілу між цими судами з урахуванням навантаження, за принципом випадковості та відповідно до хронологічного надходження справ у порядку, визначеному Державною судовою адміністрацією України. Справи, підсудність яких визначена частиною першою статті 27, частиною третьою статті 276, статтями 289-1, 289-4 Кодексу адміністративного судочинства України, до початку роботи Київського міського окружного адміністративного суду розглядаються та вирішуються Київським окружним адміністративним судом (пункт 3 Прикінцевих та перехідних Закону №2825-IX).

Разом з цим, на виконання вимог Закону України «Про внесення зміни до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» щодо забезпечення розгляду адміністративних справ» (далі - Закон) та визначає порядок передачі нерозглянутих Окружним адміністративним судом міста Києва адміністративних судових справ іншим окружним адміністративним судам України наказом ДСА України від 16.09.2024 №399 затверджено Порядок передачі судових справ, нерозглянутих Окружним адміністративним судом міста Києва (далі - Порядок №399).

Пунктами 4-7 Порядку №399 визначено, що на розгляд та вирішення судам підлягають передачі судові справи, які перозглянуті ОАСК та передані до КОАС, але до набрання чинності Законом, не розподілені між суддями. Матеріали щодо розгляду та вирішення окремих процесуальних питань у межах нерозглянутих судових справ підлягають передачі до судів, визначених у результаті автоматизованого розподілу судових справ між судами, проведеного відповідно до правил, установлених цим Порядком. Судові справи, вказані у переліку, які підлягають передачі судам, мають бути зареєстровані в базі даних. Перелік складається відповідальною особою протягом семи робочих днів після опублікування цього Порядку за формою, визначеною у додатку 1 до Порядку, та формується в електронній формі із застосуванням КЕП.

Відповідно до п.19 Порядку №399 відповідальною особою протягом семи робочих днів після отримання результатів автоматизованого розподілу судових справ на підставі протоколу формується перелік судових справ у електронній формі із застосуванням КЕП за формою, визначеною у додатку 3 до Порядку, про визначені суди із зазначенням єдиних унікальних номерів судових справ.

Згідно з Додатком 3 до пункту 19 Порядку передачі судових справ, нерозглянутих Окружним адміністративним судом міста Києва справу №826/11579/16 визначено розглядати Закарпатському окружному адміністративному суду.

Справа надіслана Окружним адміністративним судом міста Києва до Закарпатського окружного адміністративного суду для розгляду та надійшла до суду 04.03.2025 року, що підтверджується даними реєстрації на вхідному штампі за вхідним №6897/25.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями, справу передано на розгляд судді Калинич Я.М.

Ухвалою Закарпатського окружного адміністративного суду від 10 березня 2025 року прийнято до провадження дану адміністративну справу суддею Калинич Я.М.

Позивача про прийняття вказаної справи до провадження було повідомлено шляхом публікації оголошення на офіційному вебсайті судової влади України.

13 березня 2025 року до суду від відповідача надійшов відзив на позовну заяву. Відповідач просить відмовити у задоволенні позову, мотивуючи свою позицію наступним.

Державною авіаційною службою України на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені статтями 128 та 129 Повітряного кодексу України від 13 лютого 2015 року розглянуто справу про правопорушення в галузі цивільної авіації авіакомпанією «Аерофлот» та відповідно до абзацу 4 пункту 1 частини першої статті 127 Повітряного кодексу України за порушення правил та порядку використання повітряного простору України до авіакомпанії «Аерофлот» застосовані фінансові санкції у вигляді штрафу в розмірі восьми тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян. При розгляді вищезазначеної справи Державною авіаційною службою України враховані усі обставини, що мали значення для прийняття оскаржуваної постанови №6717 від 29.06.2016 року.

Відповідно до положень ч.5 ст.262, ч.1 ст.263 Кодексу адміністративного судочинства України (далі - КАС України) суд розглядає справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін (у письмовому провадженні) за наявними у справі матеріалами.

Суд зазначає, що судові рішення у справі, постановлене у письмовому провадженні, складено у повному обсязі відповідно до ч.4 ст.243 КАС України, з врахуванням положень ст.263 КАС України.

Згідно з ч.5 ст.250 КАС України датою ухвалення судового рішення в порядку письмового провадження є дата складення повного судового рішення.

Розглянувши подані документи і матеріали, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтується позов, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, судом встановлено наступне.

Як вбачається з матеріалів справи, спірною постановою від 29.06.2016 року №6717 накладено на позивача штраф у сумі 136000,00 грн. за порушення правил та порядку використання повітряного простору України при виконанні рейсу 04.02.2016 року рейсу AFL1636 о 06 год. 42 хв. без відповідного дозволу та заявки на використання повітряного простору України, що є порушенням ст.30 Повітряного кодексу України, п.94 та 118 постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 №401, що відповідно було зафіксовано шляхом складення протоколу про правопорушення у галузі цивільної авіації від 29.06.2016 року №6717.

Не погоджуючись з оскаржуваною постановою, позивач звернувся до суду з даним адміністративним позовом.

Надаючи правову оцінку спірним правовідносинам, що виникли між сторонами, суд зазначає наступне.

Відповідно до ст.19 Конституції України, правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Правові основи діяльності в галузі авіації встановлює Повітряний кодекс України від 19.05.2011 №3393-VI з наступними змінами та доповненнями у відповідній редакції на час виникнення спірних правовідносин (у відповідній редакції, далі - ПК України).

Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах.

Відповідно до ч.2 ст.4 ПК України державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення.

Згідно п.8 ч.1 ст.16 ПК України державні інспектори та особи, уповноважені на проведення перевірок, на підставі службового посвідчення та спеціального завдання на проведення перевірки відповідно до ч.6 цієї статті мають право складати протоколи та розглядати справи про адміністративні правопорушення і застосовувати фінансові санкції.

Процедуру розгляду справ про правопорушення у галузі цивільної авіації, накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті визначено у Порядку накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 26.12.2011 №637, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.01.2012 за №73/20386 (далі - Порядок №637).

Дія цього Порядку поширюється на суб'єктів авіаційної діяльності у разі здійснення ними правопорушення у галузі цивільної авіації та фізичних осіб у разі здійснення ними адміністративного правопорушення на повітряному транспорті (п.1.2 Порядку).

Відповідно до п.3.1 Порядку №637 справи про правопорушення у галузі цивільної авіації розглядає Державіаслужба України, за результатами розгляду виносяться постанови про накладення штрафу за правопорушення у галузі цивільної авіації (додаток 2) або постанови про закриття провадження у справі про правопорушення у галузі цивільної авіації (додаток 3).

З наведеної норми вбачається, що за результатами розгляду протоколу про правопорушення у галузі цивільної авіації відповідач, як суб'єкт владних повноважень, може прийняти два рішення у вигляді постанов: про накладення штрафу або про закриття провадження у справі.

В силу положень п.3.1 Порядку №637 прийняття рішення за результатами розгляду протоколів про правопорушення у галузі цивільної авіації покладається на Державіаслужбу України.

Згідно з ч.1 ст.129 ПК України, підставою для розгляду справи про правопорушення в галузі цивільної авіації, які зазначені в ст.127 цього Кодексу, є протокол.

При цьому, суд зазначає, що статтею 128 ПК України встановлено, що справи про правопорушення у галузі цивільної авіації розглядаються уповноваженим органом з питань цивільної авіації, за результатами розгляду приймається постанова. Від імені уповноваженого органу з питань цивільної авіації розглядати справи про правопорушення і накладати стягнення мають право керівник уповноваженого органу з питань цивільної авіації та його заступники, державні інспектори та уповноважені на проведення перевірок посадові особи уповноваженого органу з питань цивільної авіації. Державні інспектори та уповноважені на проведення перевірок посадові особи уповноваженого органу з питань цивільної авіації мають право накладати стягнення у розмірі до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Штраф може бути накладено на юридичну особу суб'єкта авіаційної діяльності протягом шести місяців з дня виявлення правопорушення, але не пізніше ніж через три роки з дня його вчинення. У разі вчинення юридичними особами суб'єктами авіаційної діяльності двох або більше правопорушень штрафи накладаються за кожне вчинене правопорушення окремо.

Аналогічні строки накладення на юридичну особу суб'єкта авіаційної діяльності штрафу передбачено і в п.3.5 Порядку №637.

Тобто, що за своєю суттю передбачена ст.128 ПК України фінансова санкція є адміністративно-господарською санкцією, а тому її застосування регулюється нормами глави 27 Господарського кодексу України (далі - ГК України в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин).

Адміністративно-господарська санкція як захід організаційно-правового або майнового характеру застосовується уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування, а отже, встановлений ст.250 ГК України строк адміністративно-господарської санкції застосовується при її реалізації.

Згідно з ст.238 ГК України за порушення встановлених законодавчими актами правил

здійснення господарської діяльності до суб'єктів господарювання можуть бути застосовані уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування адміністративно-господарські санкції, тобто заходи організаційно-правового або майнового характеру, спрямовані на припинення правопорушення суб'єкта господарювання та ліквідацію його наслідків.

Статтею 239 ГК України передбачено, що однією із адміністративно-господарських санкцій може бути адміністративно-господарський штраф, який стягується із господарюючого суб'єкта до державного бюджету за порушення визначених законодавством України правил здійснення господарської діяльності.

Строки застосування адміністративно-господарських санкцій встановлені ст.250 ГК України, відповідно до ч.1 якої адміністративно-господарські санкції можуть бути застосовані до суб'єкта господарювання протягом шести місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше як через один рік з дня порушення цим суб'єктом встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності, крім випадків, передбачених законом. Зі змісту цієї статті випливає, що законодавець встановив граничні строки застосування уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування адміністративно-господарських санкцій до суб'єктів господарювання за порушення зазначеними суб'єктами встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності.

Як зазначено вище, ст.128 ПК України встановлено, що справи про правопорушення у галузі цивільної авіації розглядаються уповноваженим органом з питань цивільної авіації, за результатами розгляду приймається постанова. Від імені уповноваженого органу з питань цивільної авіації розглядати справи про правопорушення і накладати стягнення мають право керівник уповноваженого органу з питань цивільної авіації та його заступники, державні інспектори та уповноважені на проведення перевірок посадові особи уповноваженого органу з питань цивільної авіації. Державні інспектори та уповноважені на проведення перевірок посадові особи уповноваженого органу з питань цивільної авіації мають право накладати стягнення у розмірі до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Штраф може бути накладено на юридичну особу суб'єкта авіаційної діяльності протягом шести місяців з дня виявлення правопорушення, але не пізніше ніж через три роки з дня його вчинення. У разі вчинення юридичними особами суб'єктами авіаційної діяльності двох або більше правопорушень штрафи накладаються за кожне вчинене правопорушення окремо.

Аналогічні строки накладення на юридичну особу суб'єкта авіаційної діяльності штрафу передбачено і в п.3.5 Порядку №637.

З системного аналізу викладених норм вбачається, що у наведених нормах фактично містяться два строкові обмеження. Одне з них полягає у тому, що штраф не може бути накладено після спливу трьох років з дня вчинення відповідного порушення юридичною особою суб'єктом авіаційної діяльності, зокрема, порушення порядку використання повітряного простору. У протилежному випадку, невиконання вимог ч.3 ст.128 ПК України та п.3.5 Порядку №637 призводить до протиправності рішення про накладення штрафу та, як наслідок його скасування.

Другий обмежувальний строк, встановлений у таких нормах, полягає у тому, що штраф не може бути накладено пізніше шести місяців з дня виявлення уповноваженим органом з питань цивільної авіації відповідного порушення.

Таким чином, другий обмежувальний строк при накладенні штрафу за порушення норм, зокрема, порядку використання повітряного простору полягає у тому, що їх не може бути застосовано пізніше шести місяців із дня виявлення правопорушення.

Аналіз приписів наведеної норми дає підстави для висновку, що при виявленні факту вчинення юридичною особою суб'єктом авіаційної діяльності порушення відповідних норм уповноважений орган з питань цивільної авіації, приймаючи рішення про накладення штрафу, має діяти в межах граничних строків, встановлених ч.3 ст.128 ПК України та п.3.5 Порядку №637. Закінчення будь-якого зі встановлених зазначеними нормами строків

застосування штрафу виключає застосування таких санкцій.

Відтак, проаналізувавши положення норми ПК України та Порядку №637 суд дійшов висновку, що лише дотримання порядку та строків накладення штрафів за правопорушення в галузі цивільної авіації може бути належною підставою для винесення уповноваженим органом з питань цивільної авіації рішення про накладення штрафу.

Предметом розгляду строків винесення спірної постанови не покладено представником позивача в основу мотивів оскарження постанови від 29.06.2016 року №6717, суд фіксує складення постанови в строки визначені вказаним вище чинним законодавством.

Щодо твердження представника позивача про відсутність факту порушення правил та порядку використання повітряного простору України, суд зазначає наступне.

Згідно положень ч.1, 2 ст.29 ПК України, використання повітряного простору України здійснюється на підставі дозволів, що надаються органами об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху відповідно до порядку, визначеного Положенням про використання повітряного простору України, крім випадків, передбачених пунктами 1-5 ч.2 ст.24 цього Кодексу. У разі виконання польотів цивільних повітряних суден та літальних апаратів поза межами контрольованого повітряного простору України заявка на використання повітряного простору України не подається, за винятком випадків, зазначених у Положенні про використання повітряного простору України.

Використання повітряного простору України або його окремої частини може бути частково або повністю обмежено уповноваженим органом з питань цивільної авіації та органами об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху відповідно до порядку, визначеного Положенням про використання повітряного простору України (ст.30 ПК України).

Обслуговування повітряного руху в районах польотної інформації, диспетчерських районах, диспетчерських зонах, на маршрутах обслуговування повітряного руху, у тому числі в повітряному просторі над відкритим морем, де відповідальність за обслуговування повітряного руху міжнародними договорами України покладена на Україну (крім зон та аеродромів, де обслуговування повітряного руху здійснюється відповідними підрозділами державних органів, органів місцевого самоврядування), організовується та здійснюється в порядку, встановленому Положенням про використання повітряного простору України (ч.1. ст.33 ПК України).

Для виконання польоту необхідно отримати від уповноваженого органу з питань цивільної авіації дозвіл на виліт цивільного повітряного судна з аеродрому України, приліт повітряного судна до аеродрому України або на проліт територією України, за винятком випадків, установлених авіаційними правилами України. Порядок подання запиту щодо видачі такого дозволу, умови та порядок його видачі встановлюються авіаційними правилами України (ч.6, 7 ст.46 ПК України).

Наказом Державної служби з нагляду за забезпеченням безпеки авіації, Міноборони від 28.11.2005 №897/703 затверджено Правила надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України.

Згідно пп.1.2 вказаних Правил, останні встановлюють порядок отримання дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України ПС, порядок контролю Державної авіаційної служби України за виконанням вимог українськими та іноземними експлуатантами наданих дозволів під час здійснення міжнародних, внутрішніх та транзитних польотів.

Розділ 7 постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 №401 «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України» (далі - Положення №401) регулює питання заборон та обмежень використання повітряного простору.

Пунктом 61 Постанови №401 визначено, що органи управління Повітряних Сил Збройних Сил, Укроеацентр здійснюють контроль за виконанням регулярних внутрішніх та міжнародних польотів, а також транзитних регулярних польотів та наданням органами ОІР

послуг з обслуговування повітряного руху. З цією метою користувачі повітряного простору подають Украсероцентру перелік повторюваних планів польотів не пізніше ніж за 14 діб до початку польоту, а зміни до цього переліку за 7 діб до введення їх у дію. Украсероцентр доводить перелік повторюваних планів польотів до РДЦ та органів управління Повітряних Сил Збройних Сил.

Пунктами 74, 75 Постанови №401 передбачено наявність комплексного дозволу, який складається з: Дозволу на виконання польотів, який видається Державіаслужбою, Генеральним штабом Збройних Сил та Дозволу на використання повітряного простору, який видається Украсероцентром, РДЦ на підставі відповідної заявки після отримання дозволу на виконання польотів.

Украсероцентр та РДЦ, отримавши заявку на використання повітряного простору, приймають відповідне рішення, про що інформують заявника. У разі затвердження заявки на використання повітряного простору Украсероцентр та РДЦ повідомляють про прийняте рішення органи управління Повітряних Сил Збройних Сил (п.76 Постанови №401).

Отже, дозвіл на виконання польотів та дозвіл на використання повітряного простору є різними речами (включаючи зміст та суб'єктний склад осіб, які їх видають).

З огляду на викладене, у позивача повинні бути відомості щодо направлення ним відповідних заявок та інформація про прийняті за результатом їх розгляду рішення, що передбачено п.76 Постанови №401.

При цьому, згідно п.93 Постанови №401 зазначено, що в окремих частинах повітряного простору встановлюються заборона або обмеження на його використання, які публікуються в документах з аеронавігаційної інформації та/або включаються до плану використання повітряного простору. Форма та зміст плану використання повітряного простору визначаються інструкцією з управління використанням повітряного простору.

Заборона використання повітряного простору на постійній основі встановлюється Державіаслужбою за поданням відповідних державних органів, підприємств, установ та організацій і оприлюднюється в документах з аеронавігаційної інформації. Тимчасова заборона використання окремих частин повітряного простору встановлюється в інтересах користувачів, які подали відповідні заявки, з урахуванням пріоритетів, установлених цим Положенням, та принципів гнучкого використання повітряного простору відповідно до Європейської концепції гнучкого використання повітряного простору. Інформація про тимчасову заборону використання повітряного простору доводиться Украсероцентром та службою аеронавігаційної інформації до відома всіх користувачів повітряного простору (п.101, 102 Постанови №401).

Статтею 11 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 року та ч.1 ст.8 Угоди між Урядом України та Урядом російської федерації про повітряне сполучення і співробітництво в галузі повітряного транспорту до повітряних суден авіакомпанії «Аерофлот» під час їх перебування на території України застосовуються закони та правила України, які регулюють приліт і виліт з її території повітряних суден, що здійснюють міжнародні польоти, або експлуатацію чи навігацію цих повітряних суден.

Так, відповідно до підп. п) п.5.1.1.1 розділу 5.1 Глави 5 Додатку 15 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 «Службы аэронавигационной информации» (далі - Додаток 15) та Дос. 8126 ИКАО «Руководство по службам аэронавигационной информации» (далі. 8126), які є обов'язковими як для України та і для російської федерації згідно зі ст.37 та 38 вищезазначеної Конвенції, та згідно з абзацом 15 підп. 3.2.1.2. Правил обслуговування аеронавігаційною інформацією, затверджених наказом Міністерства транспорту України 01.07.2004 №564, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.07.2004 за №913/9512 (далі - Правила №564), інформація щодо встановлення заборонених зон публікується шляхом видання повідомлень NOTAM, які є елементом об'єднаного пакету аеронавігаційної інформації (розділ 1.1 глави 1 Додатку 15).

Так, до управління забезпечення аеронавігаційного обслуговування польотів та до Міжнародної служби NOTAM (NOF) від Украсероцентру, який є головним оперативним

підрозділом об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України (постанова Кабінету Міністрів України від 19.07.1999 №1281), мережею авіаційного фіксованого електрозв'язку (AFTN) надійшов запит про встановлення забороненої зони над територією півострова Крим, який був затверджений уповноваженими особами Державіаслужби, що стало підставою для опублікування NOTAM A1391/14 та A1946/14 та в наступному NOTAM A2461/14.

Порядок затвердження Державіаслужбою аеронавігаційної інформації регулюється Порядком подання, розгляду, затвердження та публікації аеронавігаційної інформації, затвердженим наказом Державіаслужби від 29.07.2011 №142 (далі - Порядок №142).

Розділом 3 Порядку №142 регламентується порядок обробки запитів та видання NOTAM.

Так, запит на видання NOTAM (далі - запит) подається відповідно до вимог, визначених у підпункті 3.2.2 Правил №564, на адресу органу міжнародного NOTAM та департаменту аеронавігації та зовнішніх зв'язків.

Запит на видання NOTAM щодо планової інформації необхідно погодити з Державіаслужбою України (підпункт 3.2.2.2. Правил №564).

Після отримання запиту департаментом аеронавігації та зовнішніх зв'язків аналізується зміст отриманого запиту з метою визначення категорії наданої інформації (п.3.4. Порядку №142).

Згідно з додатком 5 Порядку №142 запит на встановлення заборонених зон має бути погоджений департаментом аеронавігації та зовнішніх зв'язків Державіаслужби України (пункт 3.6. Порядку №142).

Погодження здійснюється у якомога найкоротший термін (не пізніше 1 години після отримання запиту) (пункт 3.7. Порядку №142).

У разі відсутності заперечень з боку відповідних департаментів/управлінь Державіаслужби України протягом 1 години після отримання запиту орган міжнародних NOTAM (NOF) видає NOTAM згідно із запитом. При цьому департамент аеронавігації та зовнішніх зв'язків інформує NOF за допомогою телефону про відсутність заперечень (п.3.8. Порядку №142).

Під час погодження начальник відповідного департаменту/управління Державіаслужби України (чи особа, яка його заміщує) візує текст запиту, що є дозволом для публікації (3.10. Порядку №142).

Такий порядок розгляду, затвердження та опублікування аеронавігаційної інформації відповідає додаткам до Конвенції.

Зокрема, відповідно до п.2.1.1 розділу 2.1 глави 2 Doc. 8126 «Авиационный полномочный орган государства должен распределить между техническими отделами своего центрального аппарата обязанности по подготовке исходных данных, которые требуются службе аэронавигационной информации (САИ) для NOTAM, предполагаемые информационные бюллетени (PIB) Поэтому технические отделы должны обеспечить надежные и скоростные каналы связи с САИ».

Також, відповідно до п.1.1.2 розділу 1.1 глави 1 Doc. 8126 «Об обязанности командира воздушного судна ознакомиться со всей имеющейся информацией, относящейся к предстоящему полету, говорится в главе 2 Приложения 2. В отношении международного коммерческого воздушного транспорта существуют жесткие требования ИКАО, соблюдение которых можно обеспечить лишь путем предоставления такой информации, которая обычно подготавливается САИ. Пилоты должны быть знакомы с правилами и процедурами всех государств, которые они будут пролетать. В части 1 Приложения 6 указано, что на борту воздушного судна должны иметься определенные конкретные виды информационных материалов и что ни один полет не может выполняться до тех пор, пока не будет обоснованной уверенности в том, что необходимые для полета средства и обслуживание имеются в наличии и находятся в рабочем состоянии. Обеспечить соблюдение требований в отношении международной авиации общего назначения и полетов вертолетов

(соответственно части II и III Приложения б) также можно лишь путем обеспечения такой информации, которая предоставляется службой аэронавигационной информации».

Тобто, виконуючи міжнародні рейси над територією України, пілоти не вивчають законодавство України та розпорядчі документи Державіаслужби. Вони керуються виключно опублікованою аеронавігаційною інформацією, в тому числі NOTAM.

Вимоги до змісту, правил видачі та опублікування NOTAM уніфіковані для всіх країн, що приєдналися до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 року та містяться у Додатку 15 та Doc.8126.

Зокрема, п.5.1.1 Додатку 15: «NOTAM составляется и издается незамедлительно в тех случаях, когда подлежащая распространению информация носит временный и непродолжительный характер, или в случае введения в срочном порядке важных с эксплуатационной точки зрения постоянных изменений или временных изменений, носящих долгосрочный характер, исключая обширный текстовый и/или графический материал».

п.5.2.2 Додатку 15: «Текст NOTAM составляется с использованием значений/единообразной сокращенной фразеологии, предписанных для кода NOTAM ИКАО, дополненного за счет сокращений ИКАО, индексов, определителей, указателей, позывных, частот, цифр и открытого текста».

Подробний інструктивний матеріал по підготовке NOTAM, содержится в документе Doc 8126, п.5.2.2.1 Додатку 15: «Когда NOTAM отбирается для международной рассылки, в части, содержащие открытый текст, включается текст на английском языке».

NOTAM є складовою частиною об'єднаного пакета аеронавігаційної інформації, визначення якого міститься в розділі 1.1 «Определения» Глави 1 Додатку 15.

Відповідно до підп.2.1.2 п.2.1 глави 2 Правил №564, аеронавігаційна інформація затверджується Державіаслужбою України та публікується САІ (Служба аеронавігаційної інформації, яка входить до складу Державного підприємства обслуговування повітряного руху України пункт 1.4 глави I Правил №564).

Представник позивача зазначив про відсутність жодного повідомлення від командира повітряного судна, органів ОНР або органів управління Повітряних Сил Збройних Сил про факт порушення порядку використання позивачем повітряного простору України та зауважив про складання протоколу від 29.06.2016 року №6717.

Суд також зауважує, що доказів скасування протоколу від 29.06.2016 року №6717 про встановлені порушення позивачем повітряного простору 04.02.2016, дій посадових осіб по його складанню, позивачем чи його представником до матеріалів даного позову не надано.

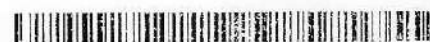
Суд зазначає, що за обставинами по справі встановлено, що починаючи з 11 год. 10 хв. 28.03.2014 по сьогодні над півостровом Крим встановлена заборонена зона про що свідчить викладена в наказі від 15.12.2014 №780 інформація та вказане в силу положень Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 року зумовлює відсутність підстав у позивача для виконання рейсів в забороненій зоні, що відповідно, спростовує твердження позивача про відсутність правових підстав для встановлення заборонених зон для польотів шляхом видачі та опублікування повідомлень NOTAM.

Також, суд зазначає, що позивачем та/або представником позивача не наведено суду та не підтверджено належними доказами існування обставин, за наявності яких можливе виконання ним польотів у повітряному просторі чи в окремих його частинах, де встановлено заборону.

Суд акцентує увагу, що політ позивача без дозволу на закритій території України є таким, що створював загрозу безпеці авіації, що зумовлює необхідність реагування державних інспекторів з авіаційного нагляду.

Враховуючи наведені обставини в їх сукупності та взаємозв'язку, адміністративний позов не підлягає задоволенню.

Європейський суд з прав людини у рішенні від 13.01.2011 у справі «Чуйкіна проти України» (Chuykina v. Ukraine) зазначив, що процесуальні гарантії, викладені у ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, ратифікованої

відповідно до Закону України від 17.07.1997 №475/97-ВР (далі - Конвенція), забезпечують кожному право звертатися до суду з позовом щодо своїх цивільних прав та обов'язків. Таким чином ст.6 Конвенції втілює «право на суд», в якому право на доступ до суду, тобто право ініціювати в судах провадження з цивільних питань становить один з його аспектів (рішення у справі «Голдер проти Сполученого Королівства» (Golder v. the United Kingdom). Крім того, порушення судового провадження саме по собі не задовольняє усіх вимог п.1 ст.6 Конвенції.

Ціль Конвенції гарантувати права, які є практичними та ефективними, а не теоретичними або ілюзорними. Право на доступ до суду включає в себе не лише право ініціювати провадження, а й право отримати «вирішення» спору судом. Воно було б ілюзорним, якби національна правова система Договірної держави дозволяла особі подати до суду цивільний позов без гарантії того, що справу буде вирішено остаточним рішенням в судовому провадженні. Для п.1 ст.6 Конвенції було б неможливо детально описувати процесуальні гарантії, які надаються сторонам у судовому процесі провадження, яке є справедливим, публічним та швидким, не гарантувавши сторонам того, що їхні цивільні спори будуть остаточно вирішені (рішення у справах «Мултіплекс проти Хорватії» (Multiplex v. Croatia) та «Кутіч проти Хорватії» (Kutic v. Croatia)).

Згідно до ч.1 ст.72 КАС України доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Відповідно до ч.ч.1, 4 ст.73 КАС України належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування.

Згідно ст.76 КАС України достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування.

Питання про достатність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.

З огляду на вищенаведене, дослідивши і оцінивши усі наявні в матеріалах справи докази, суд приходить до висновку про відмову у задоволенні адміністративного позову.

Керуючись ст.ст.9, 14, 72-78, 90, 139, 143, 242-246, 251, 255 КАС України, суд, -

ВИРІШИВ:

У задоволенні адміністративного позову публічного акціонерного товариства «Аерофлот-російські авіалінії» (119002, російська федерація, м. Москва, вул. Арбат, буд. 10) до Державної авіаційної служби України (01135, м. Київ, пр. Перемоги, буд. 14, код ЄДРПОУ 37536026) про визнання нечинною та скасування постанови про накладення штрафу за правопорушення у галузі цивільної авіації №6717 від 29.06.2016 - відмовити.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті апеляційного провадження чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Апеляційна скарга на рішення суду подається до Шостого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Суддя

Я. М. Калинич